Zemkopības ministrijas sniegtās atbildes uz nozaru iesniegtajiem jautājumiem

Skaidrojumi, saīsinājumi:

- **PPP** – Pienācīgas pārbaudes paziņojums (*angliski DDS jeb Due Dilligence Statement*);
- **EUDR – Atmežošanas regula** (*Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 31. maija Regula (ES) 2023/1115, ar ko paredz noteikumus par to, kā Savienības tirgū darīt pieejamas un kā eksportēt no Savienības konkrētas ar atmežošanu un meža degradāciju saistītas pirmpreces un izstrādājumus, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 995/2010*);
- **ZM** – Zemkopības ministrija
- **EK** – Eiropas Komisija
- **MVU uzņēmums/operators/tirgotājs** – mikrouzņēms, mazais un vidējais uzņēmums atbilstoši EUDR 2. panta 30. punktam (atbilstoši Direktīvas 2013/34/ES 3. pantā dotajai definīcijai) https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj/?locale=LV
- **Lielais uzņēmums/operators/tirgotājs** – uzņēmums, kas nav MVU
- **Q&A** – EK skaidrojošais jautājumu – atbilžu dokuments https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/e126f816-844b-41a9-89ef-cb2a33b6aa56/details?
- **EK vadlīnijas** – EK skaidrojošais vadlīniju dokuments EUDR piemērošanai https://www.zm.gov.lv/lv/media/17384/download?attachment

!! Piezīme: Atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar regulas piemērošanas termiņiem ir sagatavotas, balstoties uz pašreiz spēkā esošo regulējumu, t.i., ka Atmežošanas regula tiek piemērota no 2025. gada 30. decembra vidējiem un lieliem uzņēmumiem un no 2026. gada 30. jūnija sīkiem (mikro) un maziem uzņēmumiem.

N.p.k.	Jautājums(i)	ZM skaidrojums
1.	Ko tieši nozīmē atmežota zeme? Kas ir “mežs”?	Atmežošana ir personas darbības izraisīta meža pārveidošana citā zemes lietošanas veidā. Meža likumā ietvertais normatīvais regulējums attiecībā uz atmežošanu ir šāds: Meža platību atmežo, ja tas nepieciešams: • būvniecībai; • derīgo izrakteņu ieguvei; • lauksaimniecībā izmantojamās zemes ierīkošanai; • īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai; • valsts sauszemes teritorijas aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanai vai valsts apdraudējuma situācijas novēršanai militārajos objektos un to aizsargjoslās. Atmežošanu var veikt, ja personai ir izdots kompetentas institūcijas administratīvais akts, kas tai piešķir tiesības veikt minētās darbības, un persona ir kompensējusi valstij ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu saistītos izdevumus. Īpašumam, kurā ierosināta atmežošana, nepieciešama spēkā esoša meža inventarizācija. Atmežošanas regulas izpratnē atmežošana ir meža pārveidošana par lauksaimniecības zemi. Līdz ar to regula neietekmē pārējos atmežošanas gadījumus, piemēram, kad tiek veikta būvniecība vai derīgo izrakteņu ieguve. Saskaņā ar pašreizējo EUDR regulējumu 2. panta 4. punktā “mežs” ir zeme, kura aptver vairāk nekā 0,5 ha un koki garāki par 5 m un vainagu projekcija ir lielāka par 10%, vai kurā ir koki, kas spēj sasniegt šīs robežvērtības in situ, izņemot zemi, kas galvenokārt paredzēta lauksaimniecības vai pilsētu zemes izmantošanai. Tas nozīmē, ka regulas izpratnē arī atsevišķu meža platību, kas nav lielākas par 0,5 hektāriem, pārveidošana par lauksaimniecības zemi nerada ierobežojumus šajā platībā iegūtu produktu tirdzniecībai. **Piemēri:** • Mežs (lielāks par 0,5ha) uz lauksaimniecības zemi – aizliegta iegūtās koksnes un šajā platībā iegūtu regulas pielikumā minēto produktu tirdzniecība; • Mežs uz autoceļu – nav ierobežojumu; • Mežs (līdz 0,5ha) uz lauksaimniecības zemi – nav ierobežojumu.

2.	Kā tas attiecas uz plantācijas mežiem?	Plantāciju meža ierīkošana mežos, kas veidojušies dabiski atjaunojoties, regulas izpratnē tiek uzskatīta par meža degradāciju. Ņemot vērā to, ka Latvijas normatīvajos aktos ir ietverts nosacījums plantāciju meža ierīkošanai – tos neierīko meža zemē un eksistē instruments, kā šos gadījumus identificēt – atbilstošs ieraksts meža valsta reģistrā, tad koksnes ieguve šādās platībās nav uzskatāma par meža degradāciju. Ņemot vērā to, ka plantāciju meži ierīkoti pēc zemes īpašnieka izvēles, eksistējot iespējai tos atgriezt atkal par lauksaimniecības zemi, tad šādos gadījumos netiek ierobežota šajās platībās iegūto produktu tirdzniecība (tiesiskās paļāvības princips). Pēc plantāciju meža nociršanas īpašnieks var mainīt šīs platības izmantošanas mērķi, t.i. šajā platībā atkal ierīkot lauksaimniecības zemi vai arī to izmantot citiem mērķiem.
3.	Kā tas attiecas uz teritorijām, kas līdz 1940g. bija dabīgās pļavas?	Regula iezīmē 2020. gada 31. decembri kā robežlīniju, no kuras turpmāk vērtē atmežošanu un meža degradāciju. Attiecībā uz pļavām kā biotopu, vadlīnijas pieļauj atkāpi no regulas prasībām, ja meža platībā tiek atjaunots biotops.
4.	Kā tas attiecas uz mežiem, kas sastādīti (ieauguši) uz meriolētajām (ar drenāžu) platībām?	Regulā nav ietverti nosacījumi attiecībā uz meliorāciju. Saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem, meža ieaudzēšana platībās ar slēgtām meliorācijas sistēmām nav atļauta, līdz ar to koku novākšanu šādās platībās nevar uzskatīt par atmežošanu regulas izpratnē.
5.	Kā tas sasaucas ar Eiropas zaļo kursu attiecībā uz zālāju saglabāšanu?	Attiecībā uz zālājiem kā biotopu, vadlīnijas pieļauj atkāpi no regulas prasībām, ja ar mežu klātā platībā tiek atjaunots biotops.
6.	Kā tas attiecas uz mežiem militārajos poligonos (*Piemēram Sēlijas poligons, kur mežu atjaunošana ir atcelta un vairākos tūkstošos ha izcirsatjās teritorijās saaugs zāle, kas mehāniski nebūs novācama un kļūs ugunsbīstama*)	Meža likums militāro objektu ierīkošanu atrunā kā atsevišķu gadījumu, kad tiek veikta atmežošana un militārajos poligonos parasti nenotiek regulas pielikumā uzskaitīto produktu ieguve un ražošana, tāpēc regula šīs platības neskar.
7.	Kā tas ietekmē ārpus blokos bioloģiski sertificētajām meža platībām?	Zeme, kas galvenokārt tiek izmantota lauksaimnieciskai ražošanai, netiek ietekmēta. Regulas izpratnē: • “izmantošana lauksaimniecībā” ir zemes izmantošana lauksaimniecības nolūkā, tostarp lauksaimniecības plantācijām izmantota zeme un atmatā atstāta lauksaimniecības zeme, un izmantošana lopkopībai. • “lauksaimniecības plantācija” ir zeme ar koku audzēm lauksaimnieciskās ražošanas sistēmās, piemēram, augļu koku plantācijas, eļļas palmu plantācijas, olīvu dārzi un

		agromežsaimniecības sistēmas, kur kultūraugus audzē zem koku vainagu klāja; tas ietver visas attiecīgo pirmpreču, izņemot koksnes, plantācijas; lauksaimniecības plantācijas ir izslēgtas no jēdziena "mežs" definīcijas. Līdz ar to regula neattiecas uz gadījumiem, kad vienā platībā vienlaicīgi tiek audzēti koki un veikta lauksaimnieciskā darbība.
8.	Ko tur drīkstēs darīt? Ja nevar ganīt, tad taču vismaz ar naftas produktiem darbināmiem traktoriem varēs pļaut kukurūzu?	Pagaidām spēkā esošā regula attiecībā uz Latvijas situāciju ietekmē vienīgi ar liellopiem saistītu produktu ražošanu. Jāņem vērā, ka regulā ir ietverta ideja ietekmes sfēru paplašināt, tai skaitā arī attiecībā uz kukurūzu.
9.	Vai ir atļauts ievest preces (*piemēram, šokolādi no Ukrainas, muitas kods 1806*) ES teritorijā pēc 30.12.24, kuras bija saražotas pirms 30.12.2024? Kāds dokuments būs pietiekams, lai apstiprinātu ražošanas datumu?	*(jautājuma turpinājums) Vai ražotāja kvalitātes sertifikāts ar ražošanas datumu būs pietiekams?* EUDR 1. pielikumā minētās preces (pirmpreces un attiecīgos izstrādājumus), kas saražotas pirms 30.12.2024. būs atļauts ievest ES teritorijā arī pēc šī datuma. **1) Standarta situācijās – Ja šādas preces *(izņemot koksni un koksnes izstrādājumus, uz kuriem attiecas EUDR)* ES teritorijā tiek importētas (t.i., EUDR terminoloģijā – laistas ES tirgū) līdz 29.12.2024. ieskaitot, tad tām EUDR nepiemēro, neskatoties uz to, ka preces pēc šī datuma tiek tālāk pārdotas ES tirgū vai apstrādātas, pārstrādātas vai izmantotas citu EUDR 1. pielikumā minēto produktu ražošanai**. Šajos gadījumos EK ir noteikusi (Q&A 8.3. un 9.1. punkti), ka operatora vai lielā tirgotāja pienākums ir tikai ievākt pierādījumus tam, ka šī prece tiešām ir laista ES tirgū pirms 30.12.2024. **Pierādījumiem jābūt pietiekami pārliecinošiem un pārbaudāmiem.** **2) <u>Specifiski saistībā ar mikro/maziem uzņēmumiem:</u>** • Ja mikro/mazais uzņēmums pēc 29.06.2025. pārdod ES tirgū preci, kas laista ES tirgū (t.sk. importēta) pirms 29.06.2025., šādai precei EUDR nepiemēro, bet ir jāievāc pietiekami pierādījumi tam, ka šī prece tiešām ir laista ES tirgū pirms 30.12.2024; • Ja mikro/mazais uzņēmums pēc 29.06.2025. laiž ES tirgū preci, kas saražota, izmantojot preces, kas laistas tirgū pirms 30.06.2025., tad šādai precei EUDR nepiemēro; • Ja mikro/mazais uzņēmums pēc 29.06.2025. laiž tirgū preci, kas saražota, izmantojot preces, kas laistas tirgū pēc 30.12.2024. ar PPP, tad šādai precei EUDR piemēro pilnā apmērā; • Ja lielais uzņēmums pēc 30.12.2024. laiž tirgū preci, kas saražota, izmantojot no mikro/mazā uzņēmuma pirms 30.06.2025. nopirktas preces, tad lielajam uzņēmumam

		tikai jāievāc pietiekami pierādījumi tam, ka atticīgās izejvielas no mikro/mazā uzņēmuma tiešām tika nopirktas pirms 30.06.2025. • **Pierādījumiem jābūt pietiekami pārliecinošiem un pārbaudāmiem.** **Kādus dokumentus var izmantot tirgū laišanas datuma pierādīšanai** (Q&A 9.2.punkts)**:** 1) Importētām precēm – muitas deklarācija 2) ES ražotām precēm – pavadzīmes, proforma rēķini, CMR līgumi (konvencija par kravu starptautisko autopārvadājumu līgumu). Papildus: liellopiem – krotālijas, koksnei – ciršanas apliecības 3) Jebkuri citi dokumenti, kas apliecina preces pāreju starp līguma pusēm; ***ZM ieskatā*** - arī ražotāja kvalitātes sertifikāts ar ražošanas datumu var tikt izmantots kā pierādījums vai papildus pierādījums.
10.	• Kurš, kādā veidā un kādā posmā uzraudzīs EUDR atbilstību? • Kas ir kompetentā iestāde Latvijā? LV ir pienākums paziņot, kas ir nacionālā kompetentā institūcija par EUDR ieviešanu.	Ņemot vērā, ka EUDR atcels līdzšinējo t.s. Koksnes regulu jeb regulu Nr. 995/2010, attiecībā uz koksni EUDR kompetentās iestādes funkcijas pārņems (turpinās) Valsts Meža dienests. Attiecībā uz citiem EUDR 1. pielikumā minētajiem produktiem pašlaik vēl notiek diskusijas ZM resorā, kā arī starp ministrijām par kompetentās iestādes noteikšanu.
11.	Vai mazais uzņēmums var ievest preces ES teritorijā (*piemēram, šokolādi, muitas kods 1806*) līdz 2025.gada 30.jūnijam un pēc tam pārdot to lielam uzņēmumam pārstrādei, un tas, savukārt, piegādāt gatavos produktus no šīm izejvielām tirdzniecības tīklos?	Skaidrojums sniegts pie 9. punkta un 12. punkta. **Papildus nosacījums:** Ja uzņēmums EUDR 1. pielikumā minēto preci (t.sk. importēto) **kā izejvielu vai sastāvdaļu izmanto tādas preces ražošanai, kas nav minēta EUDR 1. pielikumā, šādam galaproduktam EUDR nepiemēro**, proti, par galaproduktu nav jāveic pienācīga pārbaude un nav jāiesniedz PPP. • Ja minētajā situācijā uzņēmums EUDR 1. pielikumā minēto preci (izejvielu) ir importējis, tam par izejvielu jāveic pienācīga pārbaude un jāiesniedz PPP, - jo prece tika laista ES tirgū • Ja minētajā situācijā uzņēmums EUDR 1. pielikumā minēto preci (izejvielu) ir nopircis no cita ES operatora/tirgotāja, uzņēmumam EUDR nepiemēro *(bet ieteicams glabāt informāciju)*

12.	Kā ražotājs var pierādīt tirdzniecības tīkliem, ka preces tiek ražotas no izejvielām, uz kurām neattiecas EUDR prasības, jo izejvielas ES teritorijā ieveda mazais uzņēmums laikā, kad uz tām vēl neattiecas EUDR prasības?	ZM skaidro, ka saskaņā ar pašreizējo EUDR regulējumu 38. panta 3. punktā mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem EUDR nepiemēro līdz 2025. gada 29. jūnijam, proti, šādiem uzņēmumiem līdz minētajam datumam nav jāapliecina, ka tirgū laistā prece ir neatmežojoša (nav jāveic pienācīga pārbaude, nav jāiesniedz PPP, nav nepieciešamas riska pārvaldības procedūras utt). ZM arī norāda, ka saskaņā ar EK vadlīniju 3. sadaļā (7. lpp.) sniegto interpretāciju, **arī vidējie un lielie uzņēmumi tālāk piegādes ķēdē ir atbrīvoti no EUDR piemērošanas attiecībā uz savu preci, kuras ražošanā izmantoti tikai produkti, ko šādi uzņēmumi līdz 2025. gada 29. jūnijam iepirkuši no mazā vai mikrouzņēmuma.** Līdz ar to šādam vidēja vai liela uzņēmuma ražotam produktam nav jāpierāda atbilstība EUDR prasībām, taču saskaņā ar EK vadlīnijās noteikto, uzņēmumam **ir jāspēj pierādīt** (ar dokumentiem vai citu informāciju), **ka sākotnējais produkts tiešām bija laists tirgū līdz 2025. gada 29. jūnijam**. **Taču, ja produkta ražošanā izmantoti vēl arī citādi EUDR aptvertie produkti, uz kuriem attiecīgs piemērošanas izņēmums neattiecas, tad uz galaproduktu pilnā mērā attiecas EUDR prasības.** ZM uzsver, ka EUDR 1. pielikumā minētajiem **koksnes produktiem šāds izņēmums nav spēkā nevienā situācijā**. Saskaņā ar EK vadlīnijās skaidroto, produkta ražošanas laiku vērtē pēc attiecīgās pirmpreces ražošanas (novākšanas) dienas vai liellopu produktiem – pēc dzīvnieka piedzimšanas dienas.
13.	Ko darīt situācijā, ja lielais uzņēmums (ne MVU) ražošanai iepērk regulā esošo izejvielu no MVU? MVU nav jāveic pārbaude par izejvielas atbilstību (tātad nav PPP numurs), bet lielajam uzņēmumam pa ķēdīti tālāk jānodod kāds PPP numurs. Kā rīkoties?	Ražotājam (lielajam uzņēmumam) būs pieejami PPP references numuri produktiem, kurus MVU uzņēmums ir iegādājies un tālāk pārdevis. **Neskatoties uz to, ka MVU uzņēmumam pašam nav jāiesniedz PPP, tam tik un tā ir jāuzkrāj un jānodod piegādes ķēdē tālāk informācija par iepirkto produktu PPP references numuriem. Tādējādi tiek nodrošināta izsekojamības nepārtrauktība**. Papildus ir jāņem vērā, ka **importējot attiecīgu EUDR 1. pielikumā minētu produktu** (izejvielu), importētāja kategorija (MVU vai ne-MVU) nav svarīga, jo prece tiek pirmo reizi laista ES tirgū, un par šādu preci **arī MVU importētājam būs jāveic pienācīga pārbaude un jāiesniedz PPP**. Tas izriet no saskaņā ar Q&A dokumenta 3.1. punkta pēdējā rindkopā sniegtā skaidrojuma.
14.	Ja lielais tirgotājs iepērk saldumus no mazā ražotāja, kam nav pienākums iegūt PPP, kāda ir rīcība?	Tirgotājam būs pieejami PPP references numuri produktiem, kurus mazais ražotājs ir izmantojis savu produktu ražošanā. **Neskatoties uz to, ka mazajam ražotājam pašam nav jāiesniedz PPP,**

		tam tik un tā ir jāuzkrāj un jānodod piegādes ķēdē tālāk informācija par iepirkto produktu PPP references numuriem. Tādējādi tiek nodrošināta izsekojamības nepārtrauktība. Papildus ir jāņem vērā, ka **importējot attiecīgu EUDR 1. pielikumā minētu produktu** (izejvielu), importētāja kategorija (MVU vai ne-MVU) nav svarīga, jo prece tiek pirmo reizi laista ES tirgū, un par šādu preci **arī MVU importētājam būs jāveic pienācīga pārbaude un jāiesniedz PPP**. Tas izriet no saskaņā ar Q&A dokumenta 3.1. punkta pēdējā rindkopā sniegtā skaidrojuma.
15.	Kur var pārbaudīt valstu riska vērtējumu?	2025. gada 22. maijā tika pieņemta Komisijas Īstenošanas **regula (ES) 2025/1093, ar ko nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/1115 piemērošanas noteikumus par to valstu sarakstu, kurās ir zems vai augsts risks**, ka tajās ražo attiecīgās pirmpreces, attiecībā uz kurām attiecīgie izstrādājumi neatbilst 3. panta a) punktam https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32025R1093&qid=1753856018358 Šī Regula 2025/1093 noteic, ka tās pielikumā uzskaitītas zema riska un augsta riska kategorijā ietilpstošās valstis, savukārt **pielikumā neuzskaitītās valstis saskaņā ar EUDR 29. pantu tiek tādējādi klasificētas kā standarta riska valstis.** Visas ES dalībvalstis (arī Latvija), un arī, piemēram, ASV, Urugvaja u.c., noteiktas kā zema riska valstis. Eiropas Komisija arī izveidojusi vietni, kurā iespējams atrast konkrētu interesējošo valsti un pārliecināties par tai piešķirto riska kategoriju: https://green-forum.ec.europa.eu/deforestation-regulation-implementation/eudr-cooperation-and-partnerships/country-classification-list_en Eiropas **Komisijas izmantotā metodoloģija**, pamatojoties uz kuru valstis sadalītas riska kategorijās, pieejama šeit: https://environment.ec.europa.eu/document/download/4cb4d2ba-4fae-4e41-8f27-aebac911914b_en Precēm un izstrādājumiem, **kas iegūti zema riska valstīs, operatoriem un tirgotājiem būs tiesības veikt vienkāršotu pārbaudi** (salīdzinoši pret precem un izstrādājumiem no standarta vai augsta riska valstīm) attiecībā uz atbilstību Atmežošanas regulas prasībām, proti, šādām precēm un izstrādājumiem joprojām būs jāiegūst visa apliecinošā informācija (apraksts, valsts, ģeolokācija, pierādošā dokumentācija u.c.), taču nebūs jāveic riska novērtējums un riska mazināšanas pasākumi pirms produkta laišanas tirgū. Savukārt attiecībā uz **augsta riska valstīm Eiropas Komisija ir atzinusi, ka nepieciešamos apliecinājumus un informāciju par produktu no šīm valstīm būs īpaši sarežģīti vai pat**

		neiespējami iegūt, tādēļ faktiski tas nozīmē, ka imports no augsta riska valstīm būs ļoti problemātisks vai pat neiespējams.
16.	Vai TRACES sistēmā jebkurš uzņēmums varēs iegūt informāciju ievadot references numuru? Jo arī tirgotājiem ir pārbaudes pienākums (tā būs publiski atvērta sistēma)	Jebkurš uzņēmums, kas būs reģistrējies kā ES informācijas sistēmu lietotājs, varēs TRACES NT sistēmā apskatīt informāciju par tam interesējošiem PPP, ievadot attiecīgo references numuru. Atkarībā no tā, vai iesniedzējs daļu informācijas būs noslepenojis (saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem), uzņēmumam, kurš iepazīstas ar attiecīgo PPP, var nebūt pieejama visa informācija par produktu, ja uzņēmumam nav pieejams unikālais QR kods. Kā skaidrots Q&A 7.3. punktā, reģistrēties TRACES NT sistēmā uzņēmums varēs, izmantojot tam piešķirto EORI numuru (piešķir importētājiem un eksportētājiem), PVN maksātāja numuru vai Uzņēmuma reģistrācijas numuru. Eiropas Komisijas izstrādātās instrukcijas TRACES NT sistēmas lietošanai pieejamas šeit: • https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/f3241d53-c8dd-4ae1-8251-539c32b87077/details • https://green-business.ec.europa.eu/deforestation-regulation-implementation/deforestation-due-diligence-registry_en#training-and-user-manuals (video pamācība lapas sadaļā “Training and user Manuals”)
17.	Kādi rīki ir pieejami, lai pārbaudītu ražotāju, ģeolokāciju utt.?	EK ir izveidojusi t.s. Meža observatoriju jeb meža uzraudzības rīku https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest , kurā tostarp ir pieejams arī globālais meža pārklājums 2020. gadā - https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020 , ko var izmantot provizoriskai novērtēšanai, piemēram, ievadot koordinātas, redzēt, vai šobrīd uzrādītā ražošanas ģeolokācija 2020. gadā nebija mežs. Tomēr EK ir atzīmējusi, ka šim rīkam nav tiesiska spēka un to nevar izmantot kā pierādījumu pienācīgas pārbaudes procesā.
18.	Ja liels uzņēmums pērk no ES piegādātāja izejvielu, kas satur piem. kakao vai palmu eļļu, par ko iesniegts PPP. Kā no mūsu puses izpaudīsies "pienācīga pārbaude"? Vai var paļauties uz piegādātāja veikto pārbaudi?	*(jautājuma turpinājums) Vai jāizseko produkts līdz izcelsmes valstij, piem. Āfrikā, vai Malaizijā? Vai TRACES sistēmā varēs redzēt visu ķēdi?* Ja minētā izejviela tiek importēta no trešās valsts, tad **pilnu pienācīgo pārbaudi veic persona – importētājs, kas produktu importē ES, t.i., kārto muitas procedūru “laišana brīvā apgrozībā”. Importētājs arī ir atbildīgs par pirmreizējā PPP iesniegšanu** TRACES NT sistēmā. Saskaņā ar EUDR 4. panta 1. punktu, visiem tirgus dalībniekiem un tirgotājiem (t.sk. lieliem uzņēmumiem) **pirms sava produkta laišanas tirgū ir jāveic pienācīga pārbaude, lai pierādītu,**

		ka tas ir neatmežojošs. Taču EUDR 4. panta 9. punkts paredz atkāpi – **ja tālākais piegādes ķēdes posms ir lielais uzņēmums, tas drīkst neveikt pienācīgu pārbaudi tām izejvielām, par kurām tas ir pārliecinājies, ka pienācīga pārbaude bijusi veikta. Šajos gadījumos lielais uzņēmums savā PPP norāda izejvielas PPP references numuru.** Tātad, jautājumā aprakstītajā piemērā **lielajam uzņēmumam būtu jāpārliecinās, ka izejvielas importētājs ir veicis pienācīgu pārbaudi attiecīgajai izejvielai, to importējot**. ZM norāda, ka saskaņā ar EUDR 4. panta 10. punktu, atsaucoties savā PPP uz agrāko PPP references numuriem, iesniedzējs saglabā atbildību par sava produkta atbilstību EUDR prasībām. EK ir paredzējusi, ka caur PPP references numuriem būs iespējams izsekot produkta piegādes ķēdei. **<u>Par pienācīgu pārbaudi un riska novērtēšanu:</u>** Saskaņā ar EUDR 12. panta 1. punktu **operatoriem ir jāizveido pasākumu un procedūru ietvars pienācīgas pārbaudes veikšanai ar mērķi nodrošināt produktu atbilstību EUDR prasībām.** Šim ietvaram jāietver pasākumi un procedūras datu ievākšanai un izvērtēšani un riska mazinošo pasākumu veikšanai gadījumos, kad produkta neatbilstības risks ir nozīmīgs. Pienācīgas pārbaudes pasākumu un procedūru **ietvaram jābūt veidotam atbilstoši katra uzņēmuma darbības un produktu specifikai** un riska novērtēšanas kritērijiem jābūt izvēlētiem piemēroti šai specifikai. Iesniedzot jaunu PPP par konkrētu produktu, pat ja tas nācis no agrākos PPP jau apstiprinātas ģeolokācijas, pienācīga pārbaude jāveic no jauna (Q&A 1.13. punkts). Atbildība par ģeolokācijas koordinātu iegūšanu zemes gabaliem, kur ražota attiecīgā pirmprece, ir operatora/tirgotāja atbildība. **Ja operators nevar iegūt visas nepeiciešamās koordinātas, produktu nedrīkst laist tirgū/eksportēt** (Q&A 1.19. punkts). Operators/tirgotājs ir atbildīgs par iespējami precīzas ģeolokācijas norādīšanu/iegūšanu (Q&A 1.18. punkts). Operators/tirgotājs, veicot pienācīgu pārbaudi, var balstīties uz iepriekšējos piegādes ķēdes posmos saņemto informāciju, bet **apstāklis, ka iepriekšējais ķēdes dalībnieks produktam ir veicis savu pienācīgo pārbaudi, neatbrīvo opratoru/tirgotāju no savas paša pienācīgas pārbaudes pienākuma** (Q&A 1.23. punkts).
19.	Papīra un kartona iepakojums, ko izmanto pārtikas produktiem - kādas darbības ir veicamas dažādās situācijās?	*(jautājums turpinājums) Piemēram, pārtikas mazumtirgotājs (i) gan iepērk pats iepakojumu no iepakojuma tirgotāja (vai pa tiešo no ražotāja), ko izmanto veikalos ražotiem produktiem (piemēram hotdogiem, burgeriem), (ii) gan arī ražotāji piegādā produktus papīra iepakojumos (piemēram sviestmaizes), kas ir kopā ar plastmasu, lai nodrošinātu produkta kvalitāti – šajā*

		gadījumā produkts no ražotāja tiek nopirkts ar iepakojumu. Vai arī (iii) tās ir papīra uzlikas uz salātu plastmasas iepakojuma. Kāds rīcības plāns ir šajos gadījumos? Piemēram, ja ražotājs pārdod iepakojuma materiālu pārtikas ražotājiem, lai laistu tirgū un aizsargātu pārtikas produktu transportēšanu, nepārdodot iepakojumu kā galaproduktu patērētājiem, EUDR 1.pielikumā Koksnes kods 4415 jāsaprot šādi: • ja kāds no attiecīgajiem iepakojumiem tiek laists tirgū vai eksportēts kā atsevišķs produkts (t.i., atsevišķs iepakojums), nevis kā cita produkta iepakojums, tas tiek dokumentēts saskaņā ar Atmežošanas regulu, un tādēļ tiek piemērotas uzticamības pārbaudes prasības. • Ja iepakojumu, kas klasificēts ar Koksnes kodu 4415, izmanto, lai "atbalstītu, aizsargātu vai pārvadātu" citu produktu, uz to Atmežošanas regulas prasības neattiecas. • Iepakojamais materiāls, ko izmanto tikai kā iepakojuma materiālu, lai atbalstītu, aizsargātu vai pārvadātu citu tirgū laistu produktu, nav attiecīgs koksnes produkts 1.pielikumā definētajā nozīmē, neatkarīgi no Koksnes koda.
20.	Vai atmežotā teritorijā var iegūt kūdru?	Kūdra šobrīd nav iekļauta EUDR 1. pielikumā jeb regulas aptverto produktu sarakstā, līdz ar to EUDR šobrīd neierobežo kūdras ieguvi. Bet turpmākajā regulas pārskatīšanas procesā procesā šis jautājums var tikt ietekmēts, jo jau šobrīd EUDR 34. panta 2. punktā ir iezīmēta iespējama nepieciešamība paplašināt regulas tvērumu arī ar citām ekosistēmām, piemēram, mitrājiem.
21.	Vai EUDR piemēro liellopu piespiedu nokaušanas (brāķēšana, slimības) gadījumos un kādai jābūt rīcībai?	EUDR attiecas uz un PPP ir jāiesniedz par tiem EUDR 1. pielikumā minētiem produktiem, kurus paredzēts laist ES tirgū, tālākpārdot ES tirgū vai no ES eksportēt (visos gadījumos jābūt īpašnieka maiņai) un kuri tādējādi ir paredzēti: • Apstrādei/pārstrādei; • Izplatīšanai par maksu vai bez maksas; • Saimnieciskās darbības veikšanai. Ja dzīvnieku pēc piespiedu kaušanas paredzēts utilizēt, - šie gadījumi nepakļaujas EUDR (*ZM ieskatā*) un PPP nav jāsniedz. Ja piespiedu nokaušanas rezultātā iegūto gaļu un/vai ādas drīkst izmantot, tad rīcībai jābūt tāpat kā attiecībā uz veseliem nokautiem liellopiem (t.i., atbilstoši piemēro EUDR). Papildus, attiecībā uz liellopiem Q&A dokumenta 1.25. punkta pēdējā rindkopā ir skaidrots, ka **EUDR netiks piemērota nevienam no liellopa iegūtam EUDR 1. pielikumā minētajam produktam, ja liellops bija dzimis pirms regulas spēkā stāšanās**, t.i., pirms 2023. gada 29. jūnija.

22.	Vai katram produktam vajag savu PPP vai var vienā paziņojumā aptvert vairākus?	Saskaņā ar pašreiz EK skaidroto (Q&A 5.19. punkts), **viens PPP var aptvert vairākas fiziskas produktu partijas/piegādes.** Vienā PPP var ietvert arī vairākus EUDR 1. pielikumā minētus produktus (atšķirīgus pēc KN koda). Viena PPP maksimālais lielums informācijas sistēmā nevar pārsniegt 25 MB. **PPP var ietvert partijas/piegādes ne vairāk kā 1 gadam uz priekšu** (skaitot no PPP iesniegšanas dienas). Tomēr **visiem attiecīgajā PPP iekļautajiem produktiem ir jābūt atbilstošiem EUDR prasībām**, - tātad par visiem jābūt veiktai pienācīgai pārbaudei, kuras rezultātā ir iegūti pierādījumi tam, produktu neatbilstības riska nav vai tas ir nenozīmīgs. Lai sekmētu šādas pārliecības gūšanu, **PPP nevar attiecināt uz produktiem, kurus plānots saražot no EUDR 1. pielikumā minētajām pirmprecēm (liellops, soja, kakao, eļļas palma), kuras uz PPP iesniegšanas brīdi vēl nav saražotas** (liellopam – dzimšanas diena, pārējiem – novākšanas periods). Jebkurā gadījumā, **PPP ir jāiesniedz pirms tajā ietvertie produkti tiek laisti tirgū/**eksportēti. Kad viss attiecīgajā PPP ietvertais viena produkta (pēc KN koda) norādītais daudzums ir sasniegts (laists tirgū/eksportēts), par nākamajiem šī produkta daudzumiem atkal ir jāiesniedz PPP, pirms tos laiž tirgū/eksportē. Ja operators/tirgotājs nelaiž tirgū/eeksportē visu attiecīgajā PPP norādīto viena produkta (pēc KN koda) daudzumu, **kompetentā iestāde var pieprasīt pamatojumu un pierādījumu atšķirībai starp PPP norādīto un faktiski realizēto daudzumu.**
23.	MVU kritēriji – kāds ir apgrozījuma slieksnis vidējam uzņēmumam – 40 milj. EUR vai 50 milj. EUR?	ZM skaidro, ka Atmežošanas regulas 2. panta 30. punktā ir skaidrots, ka mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu atbilstības rādītāji jāvērtē atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/34/ES 3. punktā dotajām definīcijām. No minētajām definīcijām, t.i., Direktīvas 3. panta 3. punkta izriet, ka vidējā uzņēmuma apgrozījuma kritērijs ir 40 miljoni EUR. Kā arī, kā ir skaidrojusi Komisija, Atmežošanas regulā nav jāvērtē saistītie uzņēmumi jeb uzņēmumu grupas. Šis aspekts ir arī pasniegts Q&A 3.13. punktā, proti, ka pienākums veikt pienācīgu pārbaudi attieas uz Atmežošanas regulas 2. panta 20. punktā minētām "personām", neatkarīgi no tā, vai šīs personas ir vai nav biedri kādā uzņēmumu grupā. Atmežošanas regulas kontekstā "persona" ir uzņēmums, kas produktu laiž vai dara pieejamu tirgū, proti – ražotājs, importētājs vai eksportētājs, un katrā situācijā tiek vērtēts individuāla uzņēmuma līmenis.

		Savukārt 50 miljoni EUR kā viens no sliekšņiem vidējā uzņēmuma statusam tiek izmantots valsts atbalsta pasākumos, kur ir stingri nosacījumi un ierobežojumi atbalsta saņemšanai un atbalsta pretendents tiek vērtēts kopā ar saistītajām personām (t.i., kā uzņēmumu grupa). https://www.liaa.gov.lv/lv/programmas/noderigi/maza-videja-komersanta-statuss Šos valsts atbalsta nosacījumus nosaka Komisijas regula (ES) Nr. 651/2014. ZM uzsver, ka Atmežošanas regula nav skatāma kontekstā ar valsts atbalsta piemērošanas nosacījumiem.
24.	Kā uzņēmumam jāveido sava iekšējā procedūra, lai nodrošinātu atbilstību regulai	Uzņēmuma iekšējo procedūru un pasākumu satvars pienācīgu pārbaužu (PP) veikšanai ir jāizveido un regulāri vismaz 1 x gadā jāpārskata (EUDR 12. pants). PP būtība ir operatora/tirgotāja atbildība par piegādātāja (produkta) riska izvērtēšanu un mazināšanu, nepaļaujoties tikai uz piegādātāja sniegto informāciju! Šajā iekšējā procedūrā jānosaka (ņemot vērā Q&A dokumenta 3.4. punktā sniegto skaidrojumu pa to, kā operators/tirgotājs drīkst pārliecināties, ka iepriekšējā piegādes ķēdes posmā ir veikta PP), piemēram: • kā pārliecināmies par produktam veiktu PP iepriekšējā ķēdes posmā – iegūstot visu PPP references numurus un verifikācijas numurus • kā un kādos gadījumos pārbaudām iepriekšējos PPP sniegtās informācijas ticamību un pilnīgumu attiecībā uz ražotājvalsti, ģeolokāciju; • kādos gadījumos un kādā veidā pieprasām ES piegādātājam informāciju-apliecinājumu par PP sistēmas esamību un tās atbilstību prasībām par PP veikšanu; • kādos gadījumos un kādā veidā pieprasām importa piegādātājam informāciju - apliecinājumu, ka produkti ir neatmežojoši un ir ražoti saskaņā ar attiecīgajiem ražotājvalsts tiesību aktiem; • kādos gadījumos, kādā veidā un cik bieži pārbaudām piegādātāja sniegtos datus un dokumentus; • kā novērtējam un, ja nepieciešams, mazinām riskus. Kādi ir risku faktori un kādi ir risku mazināšanas pasākumi attiecīgos gadījumos; • vai un kādos gadījumos ziņojam kompetentai iestādei par aizdomām par produkta neatbilstību? **<u>Papildus</u>** - tirgus dalībniekiem un tirgotājiem, kas nav MVU, katru gadu publiski jāpaziņo par savu PP sistēmu un tās ietvaros veiktajiem pasākumiem. Pirmais šāds paziņojums būs jāsniedz pēc 2026. gada 30. decembra attiecībā uz 2026. gadu (Q&A dokumenta 5.14. punkts)

		<u>Attiecībā uz PPP iesniegšanu</u> - saskaņā ar Q&A 5.19. punktu, vienā PPP var iekļaut vairākas produktu partijas, bet obligāti pirms to reālas laišanas tirgū un apliecinot, ka - 1) par visiem produktiem ir veikta PP; 2) par visiem produktiem ir gūta pārliecība, ka tie nerada risku vai rada tikai maznozīmīgu risku attiecībā uz neatbilstību regulai. Tāpat Q&A 5.19. punkta 3. apakšpunkts noteic, ka **PPP var aptvert produktus, ko plānots laist tirgū 1 gada griezumā no PPP iesniegšanas brīža**. Ja šajā laikā tiek sasniegts viss PPP norādītais produktu daudzums, operatoram/tirgotājam jāiesniedz jauns PPP par vajadzīgo papildus produkta daudzumu. Vienlaikus, veidojot un īstenojot savu iekšējo PP sistēmu, **operatoram/tirgotājam nav jāparedz katra iepriekšējā posmā iesniegtā PPP pareizības sistemātiska pārbaude** (Q&A 3.4., 7.15. punkts) (*piemēram, ja ir regulāras piegādes un ražotājs/piegādātājs nemainās, tad PP sistēmā var paredzēt, ka ticamības/atbilstības līmenis principā arī nemainās*).
25.	Kā var apliecināt/pārliecināties, ka pienācīga pārbaude ir veikta atbilstoši?	<u>Situācija:</u> Vai var uzskatīt, ka PP ir atbilstoši veikta, ja iepriekšējā piegādes ķēdes posmā: - ES lielie piegādātāji ir snieguši informāciju, ka ir ieviesta pienācīgas pārbaudes sistēma; - ES MVU piegādātāji ir snieguši informāciju, ka glabā iepriekšējā ķēdes posma iesniegto PPP references numuru (ja vien nav paša iesniegtā PPP); - ārpus ES piegādātāji ir snieguši informāciju, ka nodrošinātie dati, kas nepieciešami PPP izveidošanai, atbilst regulai. <u>Skaidrojums:</u> PP mērķis ir nodrošināt pilnīgu izsekojamību un pārredzamību attiecīgajā piegādes ķēdē. **Operators/tirgotājs ir atbildīgs** par to, lai iekšējā PP procedūra ļauj to panākt. Attiecībā uz produktiem, ko MT plāno laist tirgū, MT būs jāveic pilna PP un jāiesniedz jauns PPP saskaņā ar regulas 4. panta 2. punktu. **PPP sniegtajiem datiem ir jābūt ticamiem, atjauninātiem** un jātiek glabātiem regulas noteiktajā termiņā (5 gadi, saskaņā ar regulas 9. panta 5. punktu) Tomēr, **saskaņā ar Q&A dokumenta 3.4. punktu, lielais operators/tirgotājs var izmantot regulas 4.9. pantā paredzēto atkāpi** (*pārliecināties, ka iepriekš ir veikta PP*), neievācot visu regulā uzskaitīto informāciju, bet tikai iegūstot visu iepriekšējo PPP references Nr. un verifikācijas Nr. un tikai šaubu vai riska gadījumā var pieprasīt un pārbaudīt papildu informāciju, t.sk., par PP sistēmas esamību iepriekšējā ķēdes posmā utml. Tomēr šādas vienkāršotas EK interpretācijas izmantošana ir **paša operatora/tirgotāja atbildība.**

26.	Vai ikdienas biznesa procesa ietvaros ražošanas partijas/piegādes (batch) līmenī PPP var iesniegt, balstoties uz iepriekšējā ķēdes posma šādu sniegto informāciju: - ES piegādātāji: PPP references numurs; - Ārpus ES piegādātāji: informācija, kas nepieciešama PPP.	Jā, PPP var sagatavot un iesniegt ražošanas partijas / piegādes (batch) līmenī, balstoties uz iepriekšējā posma sniegto informāciju, **ar nosacījumu, ka šī informācija ir:** • **precīza un pietiekama**, lai pamatotu, ka attiecīgais produkts atbilst regulas prasībām (regulas 9. panta 1. punkts); • **izsekojama līdz izcelsmes vietai**, un ir pierādījumi par neatmežošanas statusu un likumību. Viens PPP var nosegt produktus/produktu partijas 12 mēnešus uz priekšu no iesniegšanas brīža (Q&A dokumenta 5.19. punkts). Papildus references numuram ES informācijas sistēma katram PPP piešķir arī verifikācijas numuru, kas jālieto līdztekus references numuram un nodrošina papildu datu aizsardzību. Ārpus ES piegādātājiem: nepieciešama pilna informācija par izcelsmi, koordinātām, likumību un neatmežošanas statusu, kas tiek izmantota PPP sagatavošanai attiecībā uz konkrēto partiju.
27.	Kā atšķiras uzņēmuma pienākums ievākt informāciju atkarībā no lomas (datu apjoms, regularitāte, t. sk. iespējas atsaukties uz saņemto informāciju-apliecinājumu par tiesību aktu ievērošanu vairāku batch ietvaros)	Saskaņā ar Q&A 5.19. punktu, PP sistēma jāpārskata 1x gadā un arī PPP var aptvert šo 1 gada periodu produktu laišanai tirgū. **Operatoram un tirgotājam, kuri nav MVU, pienākumi ir identiski (t.i., nav atkarīgs no lomas)** (regulas 5. panta 1. punkts, FAQ 3.8. punkts). Saskaņā ar Q&A 3.4. punktu**, lielajam operatoram un tirgotājam, kas vēlas laist ES tirgū produktu, ir jāievāc regulas 9. pantā minētā informācija, jāveic pilna PP, nepieciešamības gadījumā saskaņā ar savu iekšējo PP sistēmu jāveic riska mazināšanas pasākumi, un jāiesniedz jauns PPP.** Ievācamā informācija ir: • ģeolokācijas datu ievākšana; • likumības apliecinājumi (piemēram, atbilstība ražotājvalsts tiesību aktiem); • riska novērtēšana un mazināšana (atkarībā no valsts riska statusa); • datu aktualizēšana, ja apstākļi mainās. Savukārt, ja lielais operators/tirgotājs vēlas izmantot regulas 4.9. pantu (atsaukties uz iepriekšējiem PPP), tam nav jāievāc regulas 9. pantā minētā informācija attiecībā uz produktu, bet tikai jāiegūst visi iepriekšējie PPP references un verifikācijas numuri (jo šajos iepriekšējos PPP jau būs deklarēta produkta atbilstība). Aizdomu gadījumos saskaņā ar savu iekšējo PP sistēmu operators/tirgotājs var ievākt un pārbaudīt papildus informāciju, lai pārliecinātos, ka produkts ir neatmežojošs.

28.	Kā EUDR Attiecas uz mazumtirgotājiem?	EUDR prasības attiecas uz mazumtirgotāju kā uz operatoru/tirgotāju, kurš laiž vai dara tirgū pieejamu attiecīgo produktu, - neatkarīgi no tā, vai produkts tiek laists tirgū tālākai izplatīšanai, patērēšanai vai izmantošanai (Q&A 2.10. punkts). Ja tirgotājs ir MVU, tam saskaņā ar EUDR 5. pantu ir jānodrošina, ka tam ir pieejama informācija, kas ļauj izsekot izstrādājumu atbilstību EUDR prasībām visā piegādes ķēdē, tostarp: • operatora (vai cita tirgus dalībnieka) nosaukums, kontaktinformācija, un PPP references numurs, no kura produkts nopirkts; • tā subjekta identitāte, kam attiecīgais produkts ir piegādāts (tālākā ķēde) Mazumtirgotāja kā operatora vai tirgotāja pienākums nav ievākt informāciju par sava tirgū laistā produkta tālāku izmantošanu.
29.	Ko nozīmē termins “partija/piegāde” (batch/shipment), par ko jāiesniedz PPP, katras kategorijas līmenī; kuros gadījumos vienā PPP var apvienot vairākas “partijas/piegādes””?	Termins “partija” (batch) vai “piegāde” (shipment) nav formāli definēts regulā, taču Komisijas norādījumu dokumentā un labās prakses piemēros tas tiek interpretēts kā **konkrēts, atsevišķi identificējams produktu daudzums**. Saskaņā ar Q&A dokumenta 5.19. punktā skaidroto, **vienā PPP var ietvert vairākas un dažādu produktu partijas līdz pat 1 gadam uz priekšu no PPP iesniegšanas brīža**. Svarīgi ir ievērot, ka PPP jābūt iesniegtam pirms PPP iekļauto produktu laišanas tirgū (Q&A 5.20. punkts), bet ne ātrāk kā ir veikta nepieciešamā PP par produktu/izejvielu (Q&A 5.21. punkts).
30.	Kā EUDR piemēro mazumtirdzniecības tīklu privātās preču zīmes produktiem, kas tiek ražoti ES pēc mazumtirdzniecības tīklu pasūtījuma?	Saskaņā ar regulas 2. panta 15. punktu, **par operatoru tiek uzskatīta persona, kas pirmo reizi “laiž tirgū”** produktu vai eksportē no tā. Tas ir ražotājs, kas iepērk pirmpreces (piem., kakao, koksni u.c.), vai veic apstrādi. Saskaņā ar regulas 2. panta 17. punktu **tirgotājs ir persona, kas iegādājas jau saražotu produktu no operatora un pārdod šo produktu gala patērētājiem vai juridiskām personām**, Mazumtirgotājs šajā gadījumā ieņem tirgotāja lomu, pat ja produkts nes tā privāto preču zīmi.
31.	Kā regulas izpratnē tiek vērtēti komisijas līgumu darījumi (consignment), kad trešās personas preces tiek izvietotas veikalā?	**Mazumtirdzniecības tīkls šādā gadījumā darbojas tikai kā fiziska platforma** vai vieta preces pārdošanai, ja tas nav juridiski preces īpašnieks, un tāpēc **neieņem operatora vai tirgotāja lomu** šīs regulas izpratnē.

32.	Kādai dokumentācijai ir jābūt (tiks pieprasīta), lai pierādītu kontrolējošai iestādei, ka produkts atbilst regulai?	EUDR nosaka dokumentācijas prasības atkarībā no lomas piegādes ķēdē: **1) Tirgotājs** (iepriekšējais posms – lielais operators/MVU): • PPP references numurs (numuri) un verifikācijas Nr., kas attiecas uz preci. Ja MVU pats nav sniedzis PPP, tad jābūt pieejamiem iepriekšējo PPP references Nr.; • Informācija par produktu (piemēram, kategorija, zīmols, daudzums); • Iepriekšējā tirgus dalībnieka (operatora) kontaktinformācija; • Identifikācija par to, kam prece ir pārdota tālāk; • Datu glabāšana vismaz 5 gadus. **2) Operators** (importējot): • Dati par produktu izcelsmi (ģeolokācija – platuma/garuma koordinātas); • Apliecinājumi par neatmežošanas statusu; • Apliecinājumi par atbilstību ražotājvalsts tiesību aktiem; • Riska novērtējums (īpaši attiecībā uz augsta riska valstīm); • Riska mazināšanas pasākumu dokumenti (ja nepieciešami); • Pilns PPP ar iepriekš minētajiem elementiem; • Pierādījumi par muitas procedūru "laišana brīvā apgrozībā". **3) Operators (ražojot no importētām vai ES iegādātām izejvielām):** • Informācija par izejvielu PPP (ja attiecas); • Ja izejviela ir no ārpuses ES – visi dati kā importētājam; • Galaprodukta PPP ar norādi uz izmantotajām izejvielām un to izsekojamību.
33.	Kādai dokumentācijai jābūt (tiks pieprasīta) attiecībā uz standarta un augsta riska valstīm, lai pierādītu kontrolējošai iestādei, ka produkts atbilst regulai?	**Produktiem no standarta riska valstīm** vispārējo risku uzskata par nenozīmīgu (low/negligible risk), tāpēc riska novērtējums var būt vienkāršots, balstīts uz vispārīgām zināšanām vai oficiālu ES sarakstu (ja pieejams). Informācija un dokumentācija: • ģeolokācijas dati (GPS koordinātas), • piegādātāja apliecinājumi par neatmežošanas statusu, • likumību apliecinoši dokumenti (piemēram, licences, sertifikāti), • PPP ar iepriekšējo datu apkopojumu. **Produktiem no augsta riska valstīm** jāveic detalizēts riska novērtējums un obligāti riska mazināšanas pasākumi, ja risks nav nenozīmīgs. Informācija un dokumentācija: • Pilnīga ģeolokācija katrai partijai (platuma/garuma koordinātas); • Informācija par zemes īpašumtiesībām un izmantojuma tiesībām;

		• Ražošanas atbilstība ražotājvalsts normatīvajiem aktiem (mežsaimniecība, zeme, cilvēktiesības u.c.); • Neatkarīgu trešo personu apliecinājumi vai sertifikāti (ja iespējams); • Riska novērtējuma metodika un rezultāti; • Riska mazināšanas pasākumu dokumentācija (piem., papildu auditi, sadarbības līgumi ar vietējām kopienām, neatkarīgas pārbaudes); • PPP, kas ietver visus augstākminētos komponentus un tiek glabāts vismaz 5 gadus.
34.	Kad būs pieejams ES saraksts ar valstu risku novērtējumu? Vai bez neatmežošanas tas aptvers arī ražotājvalsts tiesību aktu atbilstības riskus? Vai ar ražotājvalsti pēc būtības tiek saprasta ražas novākšanas valsts?	**Par valstu riska novērtējumu** - skatīt informāciju 15. punktā. **Attiecībā uz atbilstību ražotājvalsts tiesību aktiem**, - svarīgi ir pārliecināties, ka lauksaimnieks saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem ir likumīgi tiesīgs izmantot attiecīgo zemes gabalu lauksaimniecības ražošanai un pārdot savu attiecīgajā zemesgabalā saražoto produkciju. Vēl arī Q&A 1.29., 1.29.1., 1.29.2. 3.3. punkti (ir svarīgs zemes tiesiskais statuss un lietošanas tiesības, korupcijas riski). **Ražotājvalsts** – pirmprecei tā ir ražas novākšanas/liellopa dzimšanas un/vai audzēšanas valsts.
35.	Vai laikraksti, grāmatas, brošūras un līdzīgi drukātie materiāli ietilpst EUDR darbības jomā un vai tie būtu skaidri jāiekļauj diskusijās par atbilstību?	**Daudzi celulozes un papīra izstrādājumi ietilpst EUDR darbības jomā**, tajā skaitā iespiestas grāmatas, laikraksti, attēli un citi poligrāfijas rūpniecības izstrādājumi, rokraksti, mašīnraksti un plāni, no papīra. **Izņēmums ir izstrādājumi, kas pilnībā izgatavoti no pārstrādātas izejvielas (papīra).**
36.	Kā EUDR attiecas uz iepakojumu, ko mazumtirgotāji saņem kopā ar precēm un kas nenonāk mazumtirdzniecībā (kartona kastes kā produktu transportēšanas iepakojums u. c.)?	Regulas 1.pielikumā Koksnes kods 4415 jāsaprot šādi: • ja kāds no attiecīgajiem iepakojumiem tiek laists tirgū vai eksportēts kā atsevišķs produkts (t.i., atsevišķs iepakojums), nevis kā cita produkta iepakojums, tas ietilpst regulas tvērumā un tam tiek piemērotas regulas prasības. • ja iepakojumu izmanto, lai "atbalstītu, aizsargātu vai pārvadātu" citu produktu, uz to Atmežošanas regulas prasības neattiecas. • iepakojamais materiāls, ko izmanto tikai kā iepakojuma materiālu, lai atbalstītu, aizsargātu vai pārvadātu citu tirgū laistu produktu, nav attiecīgs koksnes produkts 1.pielikumā definētajā nozīmē, neatkarīgi no Koksnes koda. Saskaņā ar Q&A 2.5. punktā skaidroto, **produkta transportēšanai un iepakošanai izmantotais iepakojums neietilpst regulas tvērumā, arī, ja šāds iepakojus tiek uzrādīts pavadzīmē. Tas pats attiecas arī uz lietošanas instrukcijām, rokasgrāmatām, katalogiem, produkta etiķetēm utml.**

		precēm, kas var tikt pievienotas produktam. Arī, piemēram, ja iepakojums tiek atgriezts piegādātājam atkārtotai izmantošanai, EUDR nepiemērojas, ciktāl iepakojums tiek izmantots tikai produkta iepakošanai, atbalstīšanai un transportēšanai. Taču, kolīdz iepakojums pats tiek laists tirgū kā produkts,tas pakļaujas EUDR prasībām.
37.	Kur ir noteikti kritēriji, pēc kuriem saskaņā ar Atmežošanas regulu nosaka, vai uzņēmums ir mikro, mazais vai vidējais uzņēmums?	Atmežošanas regulas 2023/1115 2. panta 30. punktā ir noteikts, ka uzņēmuma lielumu nosaka saskaņā ar Direktīvas 2013/34/ES 3. panta 1., 2. un 3. punktu. Lai noteiktu, vai uzņēmums ir mikro, mazs vai vidējs, tiek vērtēti trīs kritēriji – uzņēmuma bilances kopsumma, gada neto apgrozījums un vidējais darbinieku skaits. Uzņēmuma kategoriju nosaka, ņemot vērā vismaz divus no šiem trim kritērijiem.
38.	Kurā Atmežošanas regulas pantā ir noteikts, no kura datuma regulas prasības sāk piemērot mikro un mazajiem uzņēmumiem?	Atmežošanas regulas 2023/1115 38. panta 3. punktā ir noteikts, ka mikro un mazajiem uzņēmumiem regulas prasības piemēro no 2027. gada 30. jūnija.
39.	Vai Eiropas Komisija plāno savienot TRACES veterināro sertifikātu un dzīvnieku pārvietošanas sistēmu ar Atmežošanas regulas informācijas sistēmu?	Šāda integrācija netiek plānota. Atmežošanas regulas informācijas sistēma TRACES vidē darbojas kā atsevišķa un neatkarīga sistēma, un tās integrācija ar citām sistēmām pašlaik nav paredzēta.
40.	Kā jārīkojas lauksaimniekiem, kuru liellopi audzēti vai ganīti pēc 2020. gada 31. decembra atmežotās teritorijās, un vai šādiem lauksaimniekiem paredzēti kompensācijas vai atbalsta mehānismi?	**Ja kautuve ir lejasposma tirgus dalībnieks un jau ir saņēmusi atsauces numuru vai deklarācijas identifikatoru no liellopu piegādātāja, tai nav pienākuma šo numuru nodot tālāk gaļas produktu pircējiem. Kautuvei attiecīgā informācija ir jāglabā piecus gadus savā izveidotajā uzskaites sistēmā.** Savukārt nākamajam gaļas produktu pircējam ir jāglabā informācija par savu tiešo piegādātāju un, attiecīgā gadījumā, par uzņēmumiem, kuriem produkti tiek piegādāti tālāk.
41.	Kā jārīkojas lauksaimniekiem, kuru liellopi audzēti vai ganīti pēc 2020. gada 31. decembra atmežotās teritorijās, un vai šādiem lauksaimniekiem paredzēti kompensācijas vai atbalsta mehānismi?	**Saskaņā ar Atmežošanas regulas prasībām liellopus, kas audzēti teritorijās, kuras atmežotas pēc 2020. gada 31. decembra, nedrīkst laist ES tirgū vai eksportēt no ES.** Eiropas Komisija neparedz īpašus kompensācijas vai finansiālā atbalsta mehānismus saimniecībām, kuras šī iemesla dēļ nevar realizēt savus liellopus tirgū.
42.	Kādas Atmežošanas regulas prasības piemērojamas mājražotājiem, kuri izmanto kautuves pakalpojumus un pēc tam paši pārstrādā un pārdod gaļu?	Saskaņā ar vienoto pieeju kautuve var pieprasīt mājražotājam uzrādīt attiecīgā liellopa atsauces numuru vai deklarācijas identifikatoru. Ja mājražotājs šajā situācijā darbojas kā lejasposma tirgus dalībnieks, viņam nav pienākuma nodot atsauces numuru vai deklarācijas identifikatoru tālāk kopā ar no attiecīgā liellopa iegūtajiem gaļas produktiem.
43.	**Par lopu iepirkšanu no mazajām saimniecībām.** Ja kautuves no janvāra nedrīkstēs realizēt gaļu bez atbilstoša atmežošanas regulas koda, vai tas	No 2026. gada 30. decembra kautuvēm būs jāpieprasa atsauces numuri tikai no vidējām un lielajām liellopu saimniecībām. Savukārt mikro un mazajām saimniecībām Atmežošanas regulas prasības sāks piemērot no 2027. gada 30. jūnija, un tikai no šī datuma kautuvēm būs jāpieprasa

	nozīmē, ka mēs nevarēsim pieņemt kaušanai liellopus no mazajām saimniecībām, kurām pārejas periods noteikts līdz jūlijam un kuras vēl nebūs ieguvušas attiecīgo kodu? Kā šādā situācijā kautuvēm būs jāorganizē darbs?	attiecīgie deklarāciju identifikatori. Līdz ar to pārejas periodā kautuves varēs turpināt pieņemt kaušanai liellopus no mikro un mazajām saimniecībām bez deklarācijas identifikatora.
44.	**Par informācijas pieejamību LAD sistēmā.** Vai atmežošanas regulas kods būs redzams Lauku atbalsta dienesta (LAD) sistēmā? Vai kautuvēm būs iespēja pirms dzīvnieka iegādes vai pieņemšanas pārbaudīt, vai konkrētajai saimniecībai vai dzīvniekam ir nepieciešamā informācija un dokumentācija?	Lauku atbalsta dienesta datu bāzē būs iespējas redzēt, pie novietnes, attiecīgai novietnei piešķirto atsauces numuru. Kautuvēm šī informācija arī tiks nodrošināta. Informācija kautuvju sistēmai būs pieejama.
45.	**Par koda piešķiršanas kārtību.** Vai atmežošanas regulas kods tiks piešķirts katrai dzīvnieku novietnei vai saimniecībai kopumā, vai arī katram liellopam būs nepieciešams individuāls kods? Kā tiks nodrošināta dzīvnieku izsekojamība gadījumos, kad liellops dzīves laikā atradies vairākās novietnēs?	Atmežošanas regulas kods tiks piešķirts katrai novietnei. Katram dzīvniekam nav nepieciešams šis kods. Attiecīgais deklarācijas identifikators jāpieprasa tai novietnei, no kuras notiek pirmreizējā dzīvnieku kustība. Pārvietojot uz citu novietni šis numurs pārvietojas līdzi no sākotnējās (pirmreizējās) novietnes, otrai, trešai utt. Novietnei nav jāpieprasa jauns numurs, dzīvnieki pārvietojas ar pirmreizēji piešķirto numuru.
46.	**Par gaļas realizāciju un izsekojamību.** Vai atmežošanas regulas kods būs jānorāda arī, realizējot sadalītu liellopu gaļu? Kā šīs prasības attieksies uz kautuvēm un gaļas sadales uzņēmumiem, kuri iepērk dzīvniekus no dažādām saimniecībām un pēc tam realizē gaļu vairākiem pircējiem?	Ja kautuve ir lejasposma tirgus dalībnieks un no liellopu piegādātāja jau ir saņēmusi atsauces numuru vai deklarācijas identifikatoru, tai nav pienākuma šo numuru nodot tālāk gaļas produktu pircējiem, tostarp realizējot sadalītu liellopu gaļu. Vienlaikus kautuvei ir pienākums nodrošināt attiecīgās informācijas izsekojamību un glabāt to piecus gadus savā uzskaites sistēmā. Savukārt nākamajiem piegādes ķēdes dalībniekiem, tostarp gaļas sadales uzņēmumiem, ir pienākums glabāt informāciju par saviem tiešajiem piegādātājiem un, attiecīgā gadījumā, par uzņēmumiem, kuriem attiecīgie produkti tiek piegādāti tālāk. Tādējādi gadījumos, kad liellopi tiek iepirkti no vairākām saimniecībām un iegūtā gaļa tiek realizēta vairākiem pircējiem, uzņēmumiem jānodrošina atbilstoša informācijas uzskaite un izsekojamība.
47.	Ikdienā komunicējot ar mazajām liellopu audzēšanas saimniecībām, nākas secināt, ka liela	Informācija par gaidāmajām prasībām tiks ievietota Lauku atbalsta dienesta mājas lapā. Kompetentā iestāde par jaunajām prasībām, attiecībā uz liellopu nozari, ir Lauku atbalsta

	daļa lauksaimnieku par šo regulu un gaidāmajām prasībām vispār nav informēti. Vai ir paredzēta centralizēta saimniecību informēšana un praktiskas apmācības? Kura institūcija būs atbildīga par to, lai liellopu audzētāji savlaicīgi sagatavotos jaunajām prasībām?	dienests. Jaunās prasības attiecībā uz lielajiem un vidējiem uzņēmumiem stājas spēkā no 30. decembra 2026.gada. Šajā skaitā ietilpst 11 saimniecības, kurām pirmās apmācības tiek organizētas 10. novembrī. Attiecībā uz mazajām un mikro saimniecībām prasības stājas spēkā no 30. jūnija 2027.gada. Ja būs nepieciešamas apmācības, tās tiks organizētas.
48.	**Par atbildību un iespējamiem ierobežojumiem.** Kurš būs atbildīgs situācijā, ja kautuve būs iepirkusi liellopu no saimniecības, bet vēlāk izrādīsies, ka nepieciešamā informācija nav iesniegta vai neatbilst regulas prasībām? Vai atbildība gulsies uz audzētāju, kautuvi vai abām pusēm?	Saskaņā ar Atmežošanas regulas prasībām liellopus, uz kuriem attiecas regulas piemērošanas pienākumi, nedrīkst laist tirgū, ja nav izpildītas attiecīgās prasības, tostarp nav saņemts atsauces numurs vai deklarācijas identifikators. Līdz ar to kautuve nedrīkst pieņemt kaušanai liellopus bez attiecīgā numura vai identifikatora, ja tā saņemšana ir obligāta. **Par regulas prasību izpildi primāri ir atbildīgs liellopu audzētājs kā pirmais tirgus dalībnieks,** savukārt kautuvei ir pienākums ievērot tai noteiktās prasības un nodrošināt nepieciešamās informācijas uzskaiti un izsekojamību. Kompetentā iestāde par liellopu nozares jautājumiem ir Lauku atbalsta dienests. Visiem liellopu audzētājiem uz 2027. gada 30. jūniju tiks nodrošināta iespēja deleģēt Lauku atbalsta dienestu saņemt attiecīgo identifikatora numuru audzētāja vietā un noreģistrēt šo numuru Lauku atbalsta dienesta dzīvnieku reģistra sistēmā. Numurs tiks piešķirts uz visu apjomu, ko zemnieks plāno realizēt tekošajā 12 mēnešu periodā. Ja kāds no liellopu audzētājiem nebūs veicis deleģējumu Lauku atbalsta dienestam, viņam būs pašam jāpievienojas TRACE sistēmai šī numura saņemšanai. Apmācības par pievienošanos TRACE sistēmai nodrošinās Lauku atbalsta dienesta speciālisti.